



רשומות

הצעות חוק

הכנסת

26 בפברואר 2024

996

י"ז באדר א' התשפ"ד

עמוד

הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 43) (הכרה בארוסות חיילים שנספו במערכה), התשפ"ד-2024. 66

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת העבודה והרווחה של הכנסת:

הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 43) (הכרה בארוסות חיילים שנספו במערכה), התשפ"ד-2024

1. בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950,¹ אחרי סעיף 35 יבוא:

"פרק שביעי: תגמול והטבות לארוסות

תגמול והטבות לארוסה (א) בסעיף זה - 35ב.

"ארוסה" - מי שביום מותו של הנספה הייתה מיועדת להינשא לו אף אם לא גרה עימו, והוכיחה כי הייתה בכוונתם להינשא;

"הוכחת כוונה להינשא" - אחת מאלה:

(1) הוכחה כי הנספה והארוסה הגישו בקשה לרישום נישואין לרשות הרושמת כהגדרתה בפקודת הנישואין והגירושין (רישום)²;

(2) הוכחה כי התקיימו לפחות שניים מאלה:

(א) בין הנספה לארוסה נעשתה הצעת נישואין או התקיימה מסיבת אירוסין שמעידה על כוונתם והסכמתם להינשא והדבר פורסם וידוע לבני משפחתם ולקרוביהם, ובהם בני משפחה וקרובים של הנספה; לעניין זה -

ד ב ר י ה ס ב ר

משק בית משותף לפני שנפל, אף שהיה בכוונתם להינשא ולהקים בית יחד, אינה זכאית להכרה, לזכויות או לתגמולים שאלמנה זכאית להם, ולנוכח התנאים הקבועים בחוק משפחות חיילים, גם אין אפשרות להכיר בה כידועה בציבור לשם כך. מכיוון שהאירוסין הם הצהרת כוונות ברורה ומחייבת להקמת בית משותף, מוצע לקבוע כי מי שהייתה מאורסת לחייל שנספה או למי שנפטר כתוצאה מפעולת איבה תהיה זכאית לתגמולים ולהטבות כמפורט להלן בהתקיים התנאים המפורטים בהצעת החוק.

סעיף 1 מוצע להגדיר ארוסה כמי שביום מותו של הנספה הייתה מיועדת להינשא לו והוכיחה כוונה להינשא לו אף אם לא התגוררו יחד. יהיה אפשר להוכיח כוונה להינשא אם הנספה והארוסה הגישו בקשה להירשם לנישואין ברבנות או ברשות הרושמת כהגדרתה בפקודת הנישואין והגירושין (רישום), לפי העניין, או אם התקיימו לפחות שניים מהנסיבות האלה:

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) התרחשה בישראל מתקפת טרור רצחנית שבה נרצחו יותר מאלף אזרחים, חיילים ואנשי כוחות הביטחון. בעקבות זאת הכריזה ממשלת ישראל על מצב מיוחד בעורף, והחלה מלחמת "חרבות ברזל".

חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950 (להלן - חוק משפחות חיילים), מסדיר את מעמדם של בני משפחות הנופלים במערכות ישראל, ובהם את מעמדה של מי שהייתה בת זוג של נספה ערב נפילתו - מי שהייתה נשואה לנספה ביום מותו או מי שהתגוררה עם הנספה לפני מותו ובאותו מועד הם היו ידועים בציבור כבני זוג, אף אם נישאה לאדם אחר. על פי החוק, מי שהוכרה כאלמנה או כידועה בציבור של נספה, זכאית לתגמולים והטבות לשיקומה.

ואולם, מי שהייתה מאורסת לנספה ומטעמי דת או מטעמים אחרים לא התגוררה עימו והם לא ניהלו

¹ הצעות חוק מס' 4058/25 פ/2211025 (מספר פנימי: 2211025) רפ/4165/25 (מספר פנימי: 2212525); הועברו לוועדה ביום כ"א בשבט התשפ"ד (31 בינואר 2024).

² ס"ח התש"י, עמ' 162; התשפ"ד, עמ' 67.

² חוקי א"י, כרך ב, עמ' 876.

"הצעת נישואין" - לרבות הסכמה של הנספה
והארוסה בפני שני עדים על כוונתם להינשא
שמתועדת בכתב;

"פרסום" - לרבות באמצעות משלוח דיגיטלי של
תיעוד האירוע ופרסום ברשתות חברתיות;

(ב) הנספה והארוסה קבעו מועד ומקום
לחתונתם והתקשרו בהסכם לעריכת החתונה
במקום מסוים או בהסכם למתן שירותים לחתונה
כגון שירותי הסעדה, צילום, מוזיקה או שכירה או
רכישה של שמלת כלה;

(ג) הנספה או הארוסה רכשו טבעת לצורך
הצעת הנישואין או העניקו טבעת בהצעת
הנישואין או בתקופת האירוסין;

(ד) הנספה והארוסה התקשרו עם צד שלישי
בהסכם לרכישת דירת מגורים או בהסכם לשכירת
דירת מגורים.

(ב) ארוסתו של נספה תהיה זכאית לתגמול לפי הוראות
סעיף 7 בחמש השנים שממועד פטירת הנספה, ויחולו עליה
בתקופה האמורה הוראות סעיפים 14א, 15ג, 15 ו-115,
בשינויים המחויבים ובשינויים האלה:

(1) בסעיף 115 -

(א) בסעיף קטן (ח) - תחול פסקה (2) בלבד;

(ב) בסעיף קטן (טו) - תחול פסקה (1)ג בלבד;

(ג) סעיפים קטנים (טז), (יז) ו-(יח) - לא יחולו;

ד ב ר י ה ס ב ר

(4) הנספה והארוסה התקשרו בהסכם לרכישה או
לשכירה של דירת מגורים.

מוצע לקבוע כי ארוסה של נספה תהיה זכאית
לתגמול חודשי לפי הוראות סעיף 7 לחוק משפחות
חיילים, בדומה לתגמול שמשולם לאלמנה ללא ילדים,
וכי תהיה זכאית להטבות נוספות, ובהן מימון לימודים
לתואר ראשון, הטבות רפואיות לפי הוראות סעיף 115
לחוק משפחות חיילים והטבות לטיפול פסיכו-סוציאלי
לפי הוראות סעיף 115 לחוק האמור.

עוד מוצע לקבוע כי שר הביטחון יהיה רשאי לקבוע
בתקנות נסיבות נוספות שייחשבו לעניין הוכחת כוונה
להינשא. תקנות כאמור יהיו טעונות אישור של ועדת
העבודה והרווחה של הכנסת (להלן - הוועדה).

(1) נעשתה הצעת נישואין או התקיימה מסיבת
אירוסין והכוונה להינשא פורסמה וידועה לבני המשפחה
והקרובים של הנספה והארוסה. הכוונה להינשא יכולה
לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בהפצה דיגיטלית של תמונה
או סרטון המתעדים את הצעת הנישואין, בפרסום הכוונה
להינשא ברשתות החברתיות או באמצעות עריכת הסכם
בפני שני עדים המעיד על כוונה זו;

(2) נקבעו מועד ומקום לחתונה ויש הסכם לעריכת
החתונה במקום מסוים או הסכם למתן שירותים לחתונה
כגון שירותי הסעדה, צילום, מוזיקה או שכירה או רכישה
של שמלת כלה;

(3) בהצעת הנישואין או בתקופת האירוסין אחד
מבני הזוג רכש או נתן טבעת;

- (2) בסעיף 115, סעיפים קטנים (ו), (ז) ו-(ח) – לא יחולו.
 (ג) שר הביטחון, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, רשאי לקבוע נסיבות נוספות שייחשבו להוכחת כוונה להינשא כאמור בפסקה (2) להגדרה "הוכחת כוונה להינשא".
 (ד) הוראות פרק זה לגבי ארוסה יחולו לגבי ארוס, בתיאומים לפי העניין".
2. תיקון חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה
 בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970³, בסעיף 7, בסופו יבוא:
 "ט) הוראות פרק שביעי2 לחוק משפחות חיילים יחולו, בשינויים המחויבים, על ארוסתו של מי שנפטר כתוצאה מפגיעת איבה; לעניין זה, "ארוסה" – כהגדרתה בסעיף 35ב(א) בחוק משפחות חיילים".
3. תחולה
 הוראות חוק זה יחולו על ארוסות של נספים ונפגעים שנפטרו כתוצאה מפגיעת איבה שמועד פטירתם הוא ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) או לאחריו.

ד ב ר י ה ס ב ר

- לבסוף, מוצע לקבוע כי הוראות החוק לעניין ארוסה יחולו גם על ארוס.
 המוצע לתוקף.
- מכוח הוראות חוק המשטרה (נכים ונספים), התשמ"א-1981, וחוק שירות בתי הסוהר (נכים ונספים), התשמ"א-1981, חל חוק משפחות חיילים על שוטרים וסוהרים שנפטרו ועל בני משפחתם. בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תבחן הוועדה את החלת הוראות התיקון המוצע על ארוסות של שוטרים וסוהרים שנפטרו.
- בשלב זה לא ניתן להעריך את העלות התקציבית של הצעת החוק. על פי הערכת משרד האוצר, העלות התקציבית של הצעת חוק זו לגבי כל ארוסה היא כ־140,000 שקלים חדשים בשנה.
- 2 סעיף מוצע להחיל את התיקון המוצע גם על ארוסתו של מי שנפטר כתוצאה מפגיעת איבה, בשינויים המחויבים.
 3 סעיף מוצע לקבוע כי התיקון המוצע יחול על ארוסות של נספים ושל נפגעים שנפטרו כתוצאה מפעולות איבה שמועד פטירתם הוא ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) או לאחריו. בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תדון הוועדה בהוספת הוראה בדבר תשלום התגמול וההטבות באופן רטרואקטיבי לארוסות כאמור שכן זוג נפטר מיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) וטרם כניסת התיקון

יוזמים: חברי הכנסת אופיר כץ, מירב כהן, נעמה לזימי, קטי קטרין שטרית, חוה אתי עטייה, דוד ביטן, מירב בן ארי, מיכל מרים וולדיגר, משה סעדה, ישראל אייכלר, אליהו ברוכי, משה סולומון, יונתן מישרקי, שרון ששי גואטה, אלמוג כהן, אברהם בצלאל, אלי דלל, צביקה פוגל, צבי ידידיה סוכות, אושר שקלים, רון כץ, שלי טל מירון, קארין אלהרר

³ ס"ח התש"ל, עמ' 126; התשפ"ד, עמ' 200.